

ВСТУП

Для кожного чернечої інституції завжди залишалося актуальним збереження власної ідентичності, яка згідно із закликами II Ватиканського собору, полягає у необхідності пізнання духу засновників¹. Тому вже в пособоровий період Головна настоятелька сестер служебниць Непорочної Діви Марії с. Єроніма Химій у своєму зверненні з нагоди 75-річчя заснування згромадження наголосила на важливості дотримання первісного задуму засновників та його передання майбутнім поколінням, щоб нашим минулим і «його духом, наповнювати наше майбутнє, відповідно до вимог часу»². Вона закликала спів сестер: «Студіюймо цього духа на історичних і живих прикладах нашого згромадження»³. Ці слова конституції згромадження та найновіші документи Церкви спонукають до глибокого та всебічного вивчення спадщини, яку залишили засновники через харизму, власну посвяту та служіння. Для того, щоб ми як сестри служебниці змогли нею жити і передати в майбутнє, потрібно найперше її дослідити та переосмислити в історично-богословському контексті.

Згромадження сестер служебниць Непорочної Діви Марії було засноване 28 серпня 1892 року за участю трьох осіб: отців Єремії Ломницького, ЧСВВ, Кирила Селецького та блаженної сестри Йосафати Гордашевської, кожна з яких відіграла важливу роль у його становленні та подальшому розвитку.

У своїй дипломній праці, присвяченій постаті о. Є. Ломницького, яка в історії сестер служебниць є першою спробою відкрити та оцінити його життя та діяльність як основного ініціатора заснування, першого настоятеля та духовного провідника. Переконана, що поступове забуття його особи може привести майбутні покоління до забуття власних витоків та історії, що згодом стане причиною до втрати

¹ Документи Другого Ватиканського Собору, Конституції, Декрети, Декларації. Львів 1996, с. 249.

² Лист с. Єроніма Химій до сестер служебниць з нагоди 75-річчя заснування згромадження / Lettera di informazione alle Superioress // Головний Архів сестер служебниць НДМ у Римі (далі – АГСС) 133. 3, с. 77.

³ Там само, с.77.

згромадженням власної тотожності. Тому ці аспекти зумовлюють актуальність даної праці.

Мета цієї наукової роботи полягає в представленні історичної та духовної спадщини о. Єремії Ломницького, яку він залишив для згромадження сестер служебниць Непорочної Діви Марії як співзасновник, настоятель та провідник.

Досягнення мети передбачається через виконання наступних **завдань**:

- описати середовище, яке мало вплив на формування свідомості та вибір стану отця;
- розглянути та проаналізувати місійний вимір діяльності о. Ломницького, та зосередити увагу на основних її напрямках;
- представити передумови заснування Згромадження сестер служебниць Непорочної Діви Марії та розкрити роль у цьому отця;
- розглянути та проаналізувати вплив о. Ломницького на формування і розвиток інституції та оцінити його присутність у свідомості сестер служебниць як першого настоятеля та духовного провідника.

Методологічною основою праці є дослідницько-історичний аналіз всіх доступних джерел, критичне та об'єктивне їх переосмислення.

Оскільки на дану тему не було написано жодного монографічного дослідження, ця дипломна робота базується насамперед на архівних матеріалах Головного дому сестер служебниць в Римі та Провінційного дому у Львові. Використано також, документи Центрального державного історичного архіву України у Львові та Центрального державного історичного архіву України у Києві. Крім цього, хоч не чисельно, будуть представлені статті з періодичних видань кінця XIX початку XX століть, монографії та довідкова література.

Структура праці побудована таким чином: вступ, два розділи, висновки, список використаної джерел і літератури та додатки.

Завданням I-го розділу є представити життєвий шлях о. Єремії Ломницького, який буде включати основні моменти із його місійної, адміністративної та викладацької діяльності.

У II-му розділі розглядається роль особи о. Ломницького у заснуванні та духовному становленні згромадження сестер служебниць Непорочної Діви Марії. Також тут представлена полеміка між самими співзасновниками о. Єремією та о. Кирилом Селецьким щодо їхньої ролі заснування спільноти, яка згодом вилилась у тривалу суперечку між прихильниками та опонентами кожного з них. Також цей розділ має на меті представити вдячність та пам'ять сестер служебниць про о. Ломницького як духовного засновника згромадження.

Дана праця закінчується побажанням для всіх сестер доцінити постать отця та його вклад в нашу історію, як того, який надав згромадженню питомого йому духа, тобто харизму, та дав приклад невтомного апостольського служіння та вірності ідеалу посвяченого життя. До цього щоразу закликає нас Церква, яка вимагає від посвячених осіб «тієї самої істинної харизматичності, живої і творчої винахідливості, які мали засновники»⁴. В цьому відчувається певна співзвучність із закликом папи Івана Павла II про збереження їх пам'яті та заслуг:

Ваші засновники і в наші дні віддали би служінню Христові свої апостольські сили, глибоке розуміння Церкви, творчість пасторальних ініціатив, любов до бідних, від якої походять багато церковних діянь, Та ж великодушність і самозречення, що штовхали засновників, повинні надихати і вас, їхніх духовних дітей, підтримувати живі харизми, що силою Духа збагачуються і далі, пристосовуючись без втрати справжнього характеру для служіння Церкві та Божому Царству. [...], тому ви, посвячені особи, наскільки будете вірними вашій харизмі, настільки матимете силу апостольської творчості, що скеровує вас до проповідування й втілення в життя Євангеліє⁵.

⁴ *Богосвячене життя. Апостольське після синодальне повчання Vita Consecrata* / пер. з італійської о. Порфірія Підручного, ЧСВВ. Львів 1997, с. 284.

⁵ Фабіо Чарді. *Койнонія: Богословсько-духовний путівник монашої спільноти* / пер. з італійської ієрм. М. Гаврилів, ЧСВВ, В. Сибірного, У. Головацької. Львів 2002, с. 284.